

ת"פ 47686/01/15 - מדינת ישראל נגד מוחמד אבו עסב, עבד אבו עסב

בית המשפט המחוזי בירושלים
לפני כב' סגן הנשיא י' נועם

ת"פ 47686-01-15 מדינת ישראל נ' מוחמד אבו עסב (עציר)

ת"פ 59030-03-15 מדינת ישראל נ' עבד אבו עסב (עציר)

מדינת ישראל

המאשימה

באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים

נגד-

הנאשמים

1. מוחמד אבו עסב (עציר)

על-ידי ב"כ עו"ד גיל פרידמן

2. עבד אבו עסב (עציר)

על-ידי ב"כ עו"ד מוחמד חלאילה

גזר-דין

1. בהכרעת-דין מיום 20.3.16 הורשעו הנאשמים, על-פי הודאתם בעובדות כתב-האישום המתוקן בשנית, כדלהלן: נאשם 1 - באישום הראשון בעבירות שוד מזוין בחבורה ובעבירת החזקת נשק - לפי סעיפים 402(ב) ו-144(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - החוק), ובאישום השלישי בעבירת איומים לפי סעיף 192 לחוק; ונאשם 2 - באישום השני בעבירות של שוד מזוין בחבורה, החזקת נשק וירי במקום מגורים - לפי סעיפים 402(ב), ו-144(א) ו-340(א) לחוק הנ"ל. הנאשמים הנם אחים, הראשון - יליד 1985, והשני - יליד 1991.

הודאתם של הנאשמים ניתנה בגדרו של הסדר טיעון שהגיעו אליו עם המאשימה בתום פרשת ראיות התביעה. במסגרת הסדר הטיעון הוגש נגד הנאשמים כתב-אישום מתוקן בשנית, והשניים הודו בעובדות שיוחסו להם בכתב-אישום זה. בגדרו של ההסדר הוסכם, לגבי נאשם 1, כי המאשימה תעתור לעונש מאסר לתקופה של חמש שנים ושלושה חודשים, הכוללת הפעלת מאסר על תנאי של תשעה חודשים ומאסר על תנאי של חמישה חודשים, זאת בצד מאסר על תנאי ופיצוי למשפחת המתלוננים. בעניינו של נאשם 2 לא היה הסדר לעניין העונש וכל צד חופשי בטיעונו. על-פי המוסכם בהודעה על הסדר הטיעון, התחייבו הצדדים כי בטיעונים לעונש לא יחרגו מעובדות כתב-האישום המתוקן, לא יסתרו אותן ולא יוסיפו עליהן. כן הוסכם להזמין תסקיר נפגע עבירה בעניין המתלוננים באירוע שבאישום הראשון, וכי המתלונן באישום השני יגיש הצהרת נפגע עבירה.

ב"כ המאשימה הבהירה, כי הגיעה להסדר הטיעון האמור בעקבות קשיים ראייתיים, וציינה כי בעתירתה לעונש המוסכם בעניינו של נאשם 1 עשתה המדינה "חסד רב" עם הנאשם, לנוכח חומרת העבירות ונסיבות ביצוען.

עמוד 1

2. להלן עובדות האישום הראשון, העומדות ביסוד הודאתו והרשעתו של נאשם 1. בסמוך ליום 28.12.14 גמלה בלבו של הנאשם 1, יחד עם שניים אחרים שזהותם אינה ידועה למאשימה (להלן - האחרים), לבצע שוד במחנה הפליטים שועפט. במסגרת קשירת הקשר ולשם קידומו, הצטיידו נאשם 1 והאחרים בבגדים כהים, כפפות, כיסוי ראש וכלי נשק. במועד האמור בשעה 5:00 לפנות בוקר, הגיע הנאשם 1 יחד עם האחרים אל ביתם של בני משפחת המתלוננים. באותה עת שהו בבית - אבי המשפחה (המתלונן), רעייתו (המתלוננת), וכן בנם ובתם אשר הנם חרשים ואילמים וסובלים ממוגבלויות נוספות. נאשם 1 והאחרים נכנסו לבית כשהם רעולי פנים. בעת שהמתלונן פתח את דלת הבית כדי לצאת לעבודה, נכנסו לדירה נאשם 1 והאחרים, כשהם מכוונים לעברו שני אקדחים ורובה. אחד מהם אמר למתלונן, כי אם ידבר - "ישים לו נשק בראש". אחר מהקבוצה פנה אל חדר השינה שבו שהתה באותה העת המתלוננת. הוא ניגש אל מיטתה וכיוון לעברה אקדח. בשלב זה הצטרף אליו אחד מחבריו, אשר החל לחפש תכשיטים כשהוא מרוקן את תכולת הארון ושובר אותו. בשלב זה לקחו נאשם 1 והאחרים את המתלונן ואת בנו ונעלו אותם בחדר השינה. בהמשך, הובילו את המתלוננת לסלון הבית. במהלך האירוע, סתמו נאשם 1 והאחרים את פיהם של השלושה בנייר דבק, ואזקו את ידיהם של בני הזוג ובנם באמצעות אזיקונים. לאחר עריכת החיפוש בבית, נטלו נאשם 1 והאחרים מבני המשפחה את מכשיר הטלפון הנייד של המתלוננת, מזומנים בסכום של 3,000 ₪ וכן תכשיטים מזהב, לרבות הטבעת שהייתה על אצבעה של המתלוננת. בתום האירוע יצאו נאשם 1 והאחרים מהדירה ונעלו את הבית על יושביו. בגין המעשים האמורים הורשע נאשם 1, כאמור, בעבירת שוד מזוין בחבורה - לפי סעיף 402(ב) לחוק, ובעבירת החזקת נשק - לפי סעיף 144(א) לחוק.

3. באישום השלישי, שיוחס לנאשם 1 בלבד, הורשע הלה בעבירת איומים, שבוצעה בתחנת משטרה לאחר מעצרו בגין האירועים שבאישום הראשון. על-פי עובדות כתב-האישום, ביום 12.1.15, במהלך מעצרו בתחנת "שפט", קילל נאשם 1 את השוטר מקס רוזנברג. כאשר ביקש השוטר מנאשם 1 להירגע, הגיב הנאשם: "אתה לא מכיר אותי, חכה שניפגש בחוץ, אזיין אותך". כן הוסיף, כי חבל שידי אזורות, כי אחרת "היה מזיין אותו". בעקבות האמור נכנס לחדר השוטר מתן אלקובי ונאשם 1 גידף אף אותו. כאשר ביקש השוטר מנאשם 1 להתיישב, נצמד אליו הנאשם, אמר מספר מילים בערבית וניסה לפגוע בו. מתן השתלט על נאשם 1, וזה הגיב במילים: "חכה, חכה; אין לך מושג עם מי יש לך עסק; תשאל עליי ותדע, כשאני אצא מפה אני אראה לך מה זה". בשלב זה הושיב השוטר מתן את נאשם 1 על הכסא, אך הנאשם נגח בקיר חדר החקירות והתיישב על הרצפה. בהמשך, אמר הנאשם 1 לשוטר מתן: "תעוף לי מהעיניים, אני אשחט אותך". גם כאשר נכנס שוטר נוסף לחדר, המשיך הנאשם 1 בהתנהגותו האמורה כשהוא דוחף את השוטרים, יורק עליהם ומקלל אותם. בגין המעשים האמורים, הורשע הנאשם 1, כאמור, בעבירת איומים - לפי סעיף 192 לחוק העונשין.

4. מכאן לאישום השני, שבו הורשע הנאשם 2 בלבד. בסמוך ליום 28.12.14 קשר נאשם 2 קשר יחד עם שניים אחרים שזהותם אינה ידועה למאשימה (להלן - האחרים), לבצע שוד במחנה הפליטים שועפט. במסגרת קשירת הקשר ולשם קידומו הצטיידו נאשם 2 והאחרים בבגדים כהים, כפפות, כיסוי ראש וכלי נשק. ביום 28.12.14, בסמוך לשעה 6:00 בבוקר (דהיינו, שעה קלה לאחר השוד שבוצע על-ידי נאשם 1 באישום הראשון), הגיעו נאשם 2 והאחרים אל חנות מכולת במחנה פליטים שועפט שבבעלות ו' (להלן - המתלונן). באותה העת שהה המתלונן בחנות. נאשם 2 והאחרים נכנסו לתוך המכולת כשהם רעולי פנים ועל-ידיהם כפפות. אחד מהשלושה ניגש אל מעבר לדלפק, שם שהה באותה העת המתלונן, כשהוא אוחז בתת-מקלע "עוזי". הוא הורה למתלונן להוציא את כל הכסף מהקופה, בשעה שאדם נוסף מהאחרים עמד בסמוך לדלת המכולת וכיוון אקדח לעברו. המתלונן מסר לנאשם 2 ולאחר את ארנקו. בהמשך נטלו השלושה סחורה מהמכולת, וכן את מכשיר הטלפון הנייד של המתלונן וסכום של ₪ 4,000 במזומן. בבואם לעזוב את החנות, אמר אחד מהשלושה למתלונן, כי הם "המתינו להזדמנות זו כבר זמן רב". אחר מהקבוצה, אשר החזיק בתת-המקלע "עוזי", הזהיר את המתלונן לבל יצא אחריהם, שכן אחרת "הוא יזין את אמא שלו", וירה באוויר צרור יריות במהלך הימלטות השלושה מהזירה. בגין המעשים האמורים הורשע נאשם 2 באישום השני בעבירות שוד מזוין בחבורה, החזקת נשק ירי במקום מגורים - לפי סעיפים 402(ב), 144(א) ו-340(א) לחוק.

5. בפרשת גזר-הדין הוגש לבית-המשפט תסקיר של נפגעי העבירה באירוע הנדון באישום הראשון. מדובר במשפחה קשת יום, שבה פרט לאם, יתר בני המשפחה סובלים ממוגבלויות בדרגות חומרה שונות. בני הזוג מטופלים בילדים בגירים בעלי צרכים מיוחדים. הבת, סובלת מפיגור קשה, חרשות ואילמות, ונתונה במצב סיעודי לחלוטין. הבן סובל מחרשות ואילמות ובעל יכולות קוגניטיביות מוגבלות. בתסקיר נפגעי העבירה תוארו בהרחבה השלכות האירוע הטראומטי על כל אחד מבני המשפחה, הסובלים - כל אחד באופן הייחודי לו - מנזקים שונים בעקבות החוויות הקשות שחוו במהלך השוד. המתלוננת תיארה באוזני עורכת התסקיר את הטראומה שחוו בני המשפחה, והדגישה שהנאשמים הפגינו בהתנהגותם אלימות קשה, ברוטאליות אכזרית, אטימות לב והיעדר חמלה ורחמים למצבם. בני הזוג ציינו, כי חשו פחד, אימה, חוסר אונים ואף חשש מפגיעה בחייהם. עורכת התסקיר התרשמה, כי הנזק המשותף לבני המשפחה הוא התערעורת תחושת הביטחון בביתם ובסביבתם, בנוסף לנזק הכלכלי המשמעותי, שכן מדובר במשפחה במעמד סוציו-אקונומי נמוך המתפרנסת מעבודת האב בניקיון, ונתמכת מקצבאות המוסד לביטוח לאומי למימון צרכיהם הייחודיים של הילדים. לדברי בני הזוג, יום לפני השוד קיבלו את קצבת הנכות של ילדיהם, שהוחזקה במזומן, וכסף זה נגנב במהלך השוד, כמו-גם התכשיטים המועטים שרכשו, ואשר היוו, למעשה, חלק משמעותי מרכושם, המוערך על-ידם בכמה עשרות אלפי שקלים. לכך התווסף, להערכת עורכת התסקיר, נזק עקיף במצבם הרגשי והנפשי של בנם ובתם של בני הזוג, שהעצים על-רקע הנכויות והמוגבלויות שלהם, כמפורט בהרחבה בתסקיר; וכן נזק לבני הזוג שסובלים מתסמינים המאפיינים פוסט-טראומה. על-רקע האמור, המליצה עורכת תסקיר נפגעי העבירה, כי בין יתר רכיבי הענישה יחויב

נאשם 1 לשלם לבני המשפחה פיצויים שיבטאו את ההכרה בסבל ובנזקים שגרם להם, ועל-מנת שיאפשר להם לפעול לשיקום חייהם.

6. נאשם 1 הנו כאמור יליד 1985, נשוי ואב לתינוקת. הוא בן למשפחה המונה זוג הורים ושבעה ילדים, הסובלת ממצוקה כלכלית. לדברי בא-כוחו, גדל נאשם 1 במחנה הפליטים שועפט ללא רכישת השכלה, עבד בעבודות מזדמנות, התדרדר לעבריינות בגינה ריצה עונשי מאסר לתקופות לא קצרות, ובתקופת מעצרו האחרונה נותק הקשר בינו לבין משפחתו, לרבות רעייתו, בין-השאר - על-רקע האירועים הנדונים. לחובתו של נאשם 1 עבר פלילי מכביד הכולל עשרות עבירות, בעיקר עבירות אלימות ורכוש, שעליהן נתן את הדין עד היום ב-14 הליכים משפטיים נפרדים, החל מהיותו נער, בשנת 1998 ועד לאחרונה; וביניהן - סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה (שלוש עבירות), גניבת רכב, חבלה במזיד ברכב (שתי עבירות), החזקת אגרופן (שתי עבירות), גניבה, הצתת מבנה, קשירת קשר לעוון ולפשע (שתי עבירות), תקיפה (שתי עבירות), תקיפת שוטרים (שתי עבירות), ניסיון לתקיפת שוטרים (שלוש עבירות), היזק לרכוש בזדון, והחזקת סמים לצריכה עצמית. נאשם 1 ריצה עד היום מספר עונשי מאסר בפועל לתקופות לא קצרות, ובין-השאר: בשנת 2001 - 18 חודשים; בשנת 2003 - שמונה חודשים; בשנת 2004 - שלושה חודשים; בשנת 2010 - 12 חודשים וכן חודש נוסף; בשנת 2011 - חודשיים; ובשנת 2012 - 30 חודשים. הוא ביצע את העבירות בשעה שהיו תלויים ועומדים נגדו שני מאסרים על-תנאי לתקופות של תשעה חודשים וחמישה חודשים, שהוטלו עליו כחצי שנה לפני כן, ביום 17.6.14, בת"פ 49585-05-13 בבית משפט השלום ברמלה.

7. נאשם 2 הנו, כאמור, יליד 1991. לדברי בא-כוחו, סיים נאשם 2 שמונה שנות לימוד ולאחר מכן עבד בעבודות שונות, האחרונה בהן - בחברת הגיחון; עובר למעצרו סעד את אמו הסובלת מבעיות בריאותיות שונות; ולאחרונה התארס. לחובתו של נאשם 2 עבר פלילי, מאז היותו נער בשנת 2007 ועד לאחרונה; הכולל עבירות רכוש, אלימות ומין, שעליהן נתן את הדין בחמישה משפטים נפרדים, וביניהן: פציעה, איומים (שתי עבירות), תקיפה, היזק בזדון לרכוש, ניסיון לתקיפת שוטר (שתי עבירות), השתתפות בהתפרעות, החזקת אגרופן וכן עבירת מעשה סדום שבוצעה בעת שהיה קטין. הוא ריצה שתי תקופות מאסר: האחת - בשנת 2012 למשך 18 חודשים; והשנייה - בשנת 2015 למשך חודשיים.

8. ב"כ המאשימה הדגישה בטיעוניה לעונש את חומרת העבירות שבוצעו על-ידי כל אחד מהנאשמים ונסיבות ביצוען.

באשר לנאשם 1, טענה ב"כ המאשימה כי מתחם הענישה ההולם בגין העבירה של שוד מזוין בחבורה והחזקת

נשק, הנדונות באישום הראשון, הוא מאסר בפועל הנע בין חמש שנים לבין תשע שנים. בכל הנוגע לעבירת האיומים הנדונה באישום השני, גרסה ב"כ המאשימה כי מתחם הענישה נע בין ששה חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות לבין שנתיים מאסר בפועל. בהתאם להסדר הטיעון, שהגיעה אליו עם נאשם 1 - על-פי הנטען בשל קשיים ראייתיים - עתרה ב"כ המאשימה להטלת עונש מאסר לתקופה כוללת של חמש שנים ושלושה חודשים (כולל הפעלת המאסרים המותנים), החל מיום מעצרו, בצד מאסר על-תנאי ופיצוי משמעותי למתלוננים.

בעניינו של נאשם 2, טענה ב"כ המאשימה כי מתחם הענישה ההולם בגין העבירות של שוד מזוין בחבורה, החזקת נשק וירי במקום מגורים, הוא מאסר בפועל הנע בין ארבע שנים לבין שמונה שנים. היא עתרה להשתת מאסר בפועל לתקופה של ארבע שנים וחצי, מיום מעצרו - 17.3.15, אך ביקשה כי לא תנוכה תקופת מעצר של חודשיים, מיום 18.5.15 ועד ליום 17.7.15 (שבה היה נאשם 2 נתון במאסר בת"פ 54647-05-12 בבית-משפט השלום בירושלים).

9. ב"כ נאשם 1 לא הקל ראש בחומרת העבירות שביצע מרשו, אך ביקש מבית-המשפט שלא להחמיר בעונשו ושלא למצות עמו את הדין. הוא ביקש מבית-המשפט להתחשב בהודאתו של נאשם 1, למרות שניתנה בשלב מאוחר יחסית; בנסיבותיו האישיות והמשפחתיות שפורטו על-ידו, לרבות הנתק בינו לבין רעייתו וחלק מבני משפחתו, בין-השאר, על-רקע האירועים הנדונים; ובעובדה שהוא נתון במעצר מזה כ-15 חודשים, בתנאים המכבידים מתנאי מאסר. נאשם 1 לא ביקש להשמיע את דבריו האחרונים לעניין העונש והצטרף לדברי בא-כוחו.

10. ב"כ נאשם 2 ציין, כי לא עלה בידו להגיע להסדר טיעון בעניין רף הענישה העליון, בדומה להסדר שהגיע אליו נאשם 1. עם זאת טען ב"כ נאשם 2, כי אין הלימה בין עונש המאסר שלו עותרת המאשימה בעניינו של נאשם 1 (קרי - תקופה כוללת של חמש שנים ושלושה חודשים, לרבות הפעלת מאסרים על-תנאי של תשעה חודשים וחמישה חודשים), לבין העונש שאותו היא מבקשת בעניינו של נאשם 2 (דהיינו - מאסר למשך ארבע שנים וחצי), ובפרט כאשר העבירות שביצע נאשם 1 חמורות יותר, ועברו הפלילי מכביד יותר, ביחס לנאשם 2. גם ב"כ נאשם 2, כמו ב"כ נאשם 1, לא הקל ראש בחומרת העבירות ונסיבות ביצוען, אך גרס כי אין להחמיר עם מרשו. הוא הדגיש, כי אמנם לחובת נאשם 2 עבירות קודמות, אך העבירה האחרונה בוצעה בשנת 2011, ובמשך כשלוש שנים לא ביצע הנאשם עבירה נוספת, עד לעבירות הנדונות. בכל הנוגע לעונשו של הנאשם 2 ביקש הסנגור, כי בית-המשפט יתחשב בקשיים הראייתיים שעמדו בפני המאשימה בהגיעה עם שני הנאשמים להסדר הטיעון; בהודאתו של נאשם 2, שנטל אחריות על מעשיו, גם אם זו באה בשלב מתקדם של ההליכים; בנסיבותיו האישיות והמשפחתיות, ובין-השאר אירוסיו לאחרונה; ובעובדה שהלה היה נתון

בתקופת מעצר ממושכת, בתנאים מכבידים. הוא טען, כי לאור מדיניות הענישה הנוהגת; לנוכח מכלול הנסיבות לקולא שצוינו לעיל; ובשים לב לעונש לו עתרה המאשימה לגבי נאשם 1 - עונשו של נאשם 2 אמור לעמוד על מאסר בפועל לתקופה שלא תעלה על שנה או שנתיים.

במסגרת דבריו האחרונים לעניין העונש הביע הנאשם 2 חרטה על מעשיו וביקש שלא להחמיר בדינו.

11. בהתאם לתיקון 113 לחוק, על בית-המשפט לקבוע תחילה את מתחם העונש ההולם. מתחם הענישה נקבע בהתאם לעקרון ההלימה, וביישומו מביא בית-המשפט במניין שיקוליו את הערך החברתי שנפגע בביצוע העבירה, את מדיניות הענישה הנהוגה ואת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה. בהמשך, על בית-המשפט לגזור את העונש המתאים לנאשם בתוך מתחם הענישה ההולם, תוך התייחסות לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, זאת אגב אפשרות לסטות מהמתחם בנסיבות חריגות שצוינו בחוק. כאשר מגיעים צדדים להסדר טיעון, הכולל הסכמה לעניין הטיעונים לעונש - כמו בעניינו של נאשם 1 - יש לקבוע תחילה את מתחם הענישה ההולם; וקביעת העונש המתאים נעשית בזיקה להסדר הטיעון.

12. באישום הראשון ובאישום השני הורשעו כל אחד מהנאשמים - נאשם 1 באישום הראשון ונאשם 2 באישום השני - בעבירות דומות של שוד מזוין בחבורה ושל החזקת נשק (נאשם 2 גם בעבירה של ירי בשטח בנוי), כאשר כל אחד מהם נטל, יחד עם אחרים, חלק פעיל בביצוע, כלפי קרבנות שונים ובזירות שונות, בסמיכות זמן ובקרבת מקום. בביצוע של העבירות פגעו כל אחד מהנאשמים, בזיקה לעובדות האישום הספציפי שבו הורשע, במספר ערכים חברתיים. בכל הנוגע לעבירת השוד המזוין בחבורה, הרי שגלומים בה שני ערכים חברתיים מוגנים: האחד - שמירה על קניינו של אדם, והשני - שמירה על גופו של אדם, חירותו וכבודו. בעבירת השוד, קבע המחוקק עונש חמור למי שפוגע ברכושו של אדם, כאשר הפגיעה ברכוש נעשית אגב אלימות או איום באלימות, זאת תוך מתן משקל מוגבר לשני הערכים החברתיים האמורים המצטרפים זה לזה. מדרג חומרה נוסף מצא המחוקק לקבוע בסעיף 402(ב) לחוק, עת מנה נסיבות מחמירות המעמידות את העונש המרבי על 20 שנות מאסר, ובכללן - ביצוע העבירה כאשר העבריין מזוין בנשק או במכשיר שיש בהם כדי לסכן אדם או לפגוע בו, או ביצוע העבירה בחבורה. באשר לעבירת החזקת נשק לפי סעיף 144(א) לחוק, הרי שעבירה זו, שהעונש המקסימאלי שנקצב בצדה עומד על שלוש שנות מאסר, נועדה להגן על חיי אדם ושלמות גופו, וכן להגן על ביטחון הציבור, זאת נוכח פוטנציאל הסיכון הנשקף מהשימוש בנשק, שהגן כלי קטלני מטבע ברייתו.

מכאן אפנה לדיון בשאלת מתחמי הענישה ההולמים והעונש המתאים לגבי כל נאשם בנפרד; זאת בזיקה

לנסיבות הספציפיות של כל אירוע ולנסיבותיו האישיות של כל אחד מהנאשמים.

13. באשר לנאשם 1, יש לקבוע שני מתחמי ענישה, האחד בגין העבירות של שוד מזוין בחבורה והחזקת נשק, והשני בשל הרשעתו בעבירת האיומים כלפי שוטרים שבוצעה בתכוף למעצרו, כשבועיים לאחר השוד. בקביעת מתחם העונש ההולם לעבירות הנדונות באישום הראשון, יש להתחשב בערכים המוגנים שצוינו לעיל, בנסיבות ביצוע העבירות ובמדיניות הענישה הנהוגה. בענייננו, נפגעי השוד היו זוג הורים ושני ילדיהם הסובלים מנכויות קשות, לרבות חרשות ואילמות. בהקשר זה יצוין, כי בית-המשפט העליון הדגיש, לא אחת, את הצורך בהטלת עונשים מחמירים ומרתיעים על מבצעי שוד, הבוחרים להם לקורבנות את חסרי הישע שבחברה, ביניהם קשישים או בעלי מוגבלויות (כמו בענייננו), מתוך הנחה שהללו יהיו "טרף קל" ויתקשו להתנגד למעשים (ע"פ 2163/05 אלייב נ' מדינת ישראל (12.12.05); ע"פ 5213/06 וונדמו נ' מדינת ישראל (9.5.07); וע"פ 6202/10 מדינת ישראל נ' ישראלוב (15.3.11)). כן הדגישה הפסיקה, כי בנוסף לפגיעות הגופניות והרכושיות בעבירות שוד - בכלל, ושוד נגד חסרי ישע ו/או קשישים - בפרט, מסבות העבירות פגיעה בביטחונם האישי של הקורבנות, ושל קבוצות שלמות, אשר חשות כי אין עוד מקום מבטחים שבו יוכלו להתקיים בכבוד ללא חשש מפגיעות בגופם וברכושם (ע"פ 5931/11 דוד עבדולייב נ' מדינת ישראל (22.10.12)).

לצורך קביעת מתחם העונש ההולם בגין העבירות של שוד מזוין בחבורה והחזקת נשק, שבהן הורשע נאשם 1 באישום הראשון, יש לבחון, כאמור, בין-השאר, את הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות. בענייננו, לעבירות ולנסיבות ביצוען חומרה מופלגת. החומרה מתבטאת בראש ובראשונה בביצוע שוד בחבורה, אגב תכנון מוקדם ותוך הצטיידות בכלי נשק - שני אקדחים ורובה. היבט מחמיר נוסף הוא האיום שנעשה באמצעות הנשק, עת כווננו כלי הנשק לעברו של המתלונן ולעבר רעייתו, אגב השמעת איומים לירות בראשו של המתלונן. משנה חומרה יש לראות באלימות הפיזית הקשה והאכזרית שננקטה כלפי קרבנות השוד - עת כלאו נאשם 1 והאחרים את המתלונן ובנו בחדר, ובהמשך - סתמו את פיותיהם של המתלונן, רעייתו ובנו, באמצעות נייר דבק, ואזקו את ידיהם באזיקים. לכך יש להוסיף את מיהות נפגעי העבירה, זוג הורים ושני ילדיהם הבגירים הסובלים מנכויות וממוגבלויות קשות, השייכים לקבוצה מוחלשת באוכלוסייה. על-רקע העובדה שמדובר במשפחה הנתמכת מקצבאות המוסד לביטוח לאומי ומעבודת המתלונן בניקיון, חמורה שבעתיים תוצאת הגזילה - גניבת רכושם המסתכם בכמה עשרות אלפי שקלים; הן כספי קצבאות המוסד לביטוח לאומי שקיבלו עובר לביצוע השוד, והן מעט תכשיטי הזהב - לרבות טבעת שהוסרה מאצבעה של המתלוננת. מעבר לפגיעות הפיזיות, הוסבו למתלוננים ולילדיהם פגיעות נפשיות קשות בשל הטראומה שחוו, כמפורט בתסקיר נפגעי העבירה. כפי שהיטיבה לציין המתלוננת באוזני עורכת התסקיר, נאשם 1 וחבריו הפגינו באירוע אלימות קשה, ברוטאליות אכזרית, אטימות לב והיעדר חמלה לנפגעי העבירה. בהתחשב בעקרון ההלימה שבענישה, בפגיעה בערכים המוגנים שביסוד

העבירות הנדונות, בנסיבות ביצוע העבירות שתוארו לעיל וברמת הענישה הנהוגה במקרים דומים - סבורני כי מתחם הענישה ההולם בגין העבירות שבאישום הראשון הוא מאסר בפועל הנע בין חמש שנים לבין תשע שנים, כנטען על-ידי המאשימה, אם לא למעלה מכך.

מתחם הענישה ההולם בגין עבירת האיומים שבאישום השלישי, נגזר מנסיבות ביצוע העבירה, עת השמיע נאשם 1 איומים קשים, חוזרים ונשנים, נגד מספר שוטרים, לפגיעה בהם לאחר שחרורו. במעשיו, הפגין נאשם 1 כי מורא החוק וגורמי אכיפת החוק, הוא ממנו והלאה. לנוכח נסיבות ביצוע העבירה, ועל-רקע מדיניות הענישה הנהוגה במקרים דומים, ניכר כי מתחם הענישה ההולם נע בין מאסר לתקופה קצרה של חודשים בודדים, שניתן לרצות בעבודות שירות, לבין מספר חודשי מאסר של ממש.

בגזירת העונש המתאים, מחד-גיסא יש לזקוף לחובתו של נאשם 1 את עברו הפלילי המכביד בשורה ארוכה של עבירות חמורות; את כישלון ההרתעה בעונשי המאסר שהוטלו עליו פעם אחר פעם; ובביצוע העבירות שעה שתלויים נגדו שני מאסרים על-תנאי שהוטלו כחצי שנה לפני ביצוע העבירות. מאידך-גיסא, יש להתחשב לקולא בהודאתו של נאשם 1, אם כי זו ניתנה רק בשלב מתקדם של ההליך המשפטי עם סיום פרשת התביעה; בחרטה שהביע על מעשיו; בנסיבותיו האישיות שפורטו על-ידי בא-כוחו; ובעובדה שהיה נתון תקופה ממושכת במעצר - שתנאיו קשים מתנאי מאסר.

חסד רב עשתה המאשימה עם נאשם 1, משהגיעה עמו להסדר טיעון, לפיו תעתור לעונש של מאסר בפועל לתקופה כוללת של חמש שנים ושלושה חודשים. על-רקע העיקרון, לפיו ככלל על בתי-המשפט לכבד הסדרי טיעון, למעט מקרים חריגים ויוצאי דופן, ולאור העובדה שהמאשימה הגיעה להסדר לנוכח קשיים ראיתיים, לא אחרוג לחומרה מעבר לעונש שלו עותרת המאשימה. לפיכך, יוטל על נאשם 1 מאסר לתקופה הכוללת האמורה, בצד מאסר על-תנאי וחויב בפיצוי המתלוננים.

14. מכאן להבניית הענישה בעניינו של נאשם 2 ולקביעת העונש המתאים לגביו. בקביעת מתחם הענישה ההולם בגין העבירות שנאשם 2 הורשע בהן באישום השני, קרי - שוד מזוין בחבורה, החזקת נשק וירי במקום מגורים, יש להתחשב בערכים המוגנים שצוינו לעיל, וכן בנסיבות הקשורות בביצוע העבירות וברמת הענישה הנהוגה. כאמור, נאשם 2 יחד עם אחרים ביצע שוד מזוין בחנות מכולת, כאשר הבעלים - המתלונן שהה בתוכה; זאת לאחר תכנון מוקדם והצטיידות בכלי נשק, בכפפות ובכיסויי ראש. הוא וחבריו נכנסו למכולת, כשהם רעולי פנים ואוחזים בכלי נשק. אחד מהם, שאחז בתת-מקלע "עוזי", דרש מהמתלונן להוציא כסף מהקופה, זאת בשעה שאחר - שעמד ליד הדלת - כיוון

לעברו אקדח. המתלון מסר לנאשם 2 ולאחר את ארנקו, והחבורה גנבה מהמכולת סחורה, טלפון נייד וסכום של 4,000 ₪ במזומנים. בעת עזיבתם את החנות, אחד מהם, מי שאחז ב"עוז", איים על המתלון לבל יצא אחריהם, ואף ירה צרור יריות באוויר. העבירות ונסיבות ביצוען חמורות; זאת נוכח בחירת מקום השוד - חנות שבה מצויים סחורות ומזומנים; וביצוע המעשים בחבורה, תוך תכנון מוקדם ואגב שימוש בכלי נשק. הנזק שנגרם במעשה השוד אינו הנזק הכלכלי בלבד שעה שניטלו מהחנות סחורות ומזומנים, אלא בעיקר הטרואמה שהוסבה למתלון, נפגע העבירה, עת הופנה אליו נשק במהלך השוד, שכמוהו כאיום ברצח. אין צורך להכביר מילים על הסכנות האפשריות הגלומות בביצוע של שוד באמצעות איום בנשק. בכל הנוגע לחומרת העבירות של שוד מזוין בבתי עסק, כבר נפסק, לא אחת, כי מעשים אלו זורעים פחד ובהלה בציבור; מטילים אימה על באי המקום; ומעמידים את עובדי העסק, כמו-גם עוברי אורח תמימים, בפני סיכון ממשי של פגיעה בנפש או פגיעה גופנית קשה. בהתחשב במכלול הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות הנדונות באישום השני, דומה כי מתחם העונש ההולם בגין העבירות של שוד מזוין בחבורה, נשיאת נשק וירי בשטח בנוי, עומד על מאסר בפועל לתקופה שבין ארבע שנים לבין שמונה שנים - כעתירת המאשימה.

בגזירת העונש המתאים לגבי נאשם 2, יש לזקוף לחומרה את עברו הפלילי ואת כישלון ההרתעה בעונשים שהוטלו עליו בעבר. לקולא, יש להתחשב בהודאתו של נאשם 2, אם כי זו באה רק בשלב מאוחר יחסית, של סיום פרשת התביעה; בחרטה שהביע על מעשיו; בנסיבותיו האישיות שפורטו על-ידי בא-כוחו, לרבות אירוסיו לאחרונה; וכן בתקופה הממושכת שבה היה נתון במעצר - שתנאיו מכבידים מתנאי מאסר.

עם זאת, לאור עקרון אחדות הענישה, והעובדה שבעניינו של נאשם 1 עתרה המאשימה למאסר של חמש שנים ושלושה חודשים, שעה שמעשיו של נאשם 1 מצויים ברף חומרה גבוה יותר מאלו של נאשם 2 (שבענינו עתרה למאסר למשך ארבע שנים וחצי), וכאשר לחובתו של נאשם 1 עבר פלילי מכביד יותר מבין השניים, וכן שני מאסרים על-תנאי להפעלה - סבורני כי יש להסתפק בעניינו של נאשם 2 בהטלת מאסר ברף התחתון של המתחם, קרי - ארבע שנים.

15. על-יסוד האמור לעיל, ובהתחשב בהסדר הטיעון בעניינו של נאשם 1, ובמכלול טיעוני הצדדים לגבי שני הנאשמים, אני גוזר את דינם של הנאשמים כדלהלן:

נאשם מס' 1 -

א. למאסר בפועל לתקופה של חמש שנים ושלושה חודשים, החל מיום מעצרו.

ב. להפעלת שני המאסרים על-תנאי שהוטלו עליו בת"פ 49585-05-13 בבית-משפט השלום ברמלה, האחד לתקופה של תשעה חודשים, והשני לתקופה של חמישה חודשים, באופן ששני המאסרים על-תנאי יופעלו בחופף זה לזה ובחופף למאסר המוטל.

ג. ל-18 חודשי מאסר על-תנאי, שלא יעבור בתוך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר עבירה לפי סעיף 402 לחוק העונשין.

ד. לשמונה חודשי מאסר על-תנאי, שלא יעבור בתוך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר עבירה לפי סעיף 144 לחוק העונשין.

ה. לפיצוי נפגעי העבירה באישום הראשון, המתלונן והמתלוננת, בסכום של 50.000 ₪ לכל אחד, ובסך הכל סכום של 100,000 ₪ לשניהם. יוער, כי סכומי הפיצוי לכל אחד מהשניים, כוללים גם פיצוי עבור ילדיהם בעלי המוגבלויות. הפיצויים ישולמו לא יאוחר מיום 1.11.16.

נאשם 2 -

א. למאסר בפועל לתקופה של ארבע שנים. מתקופת המאסר תנוכה תקופת מעצרו של נאשם 2 בתיק זה מיום 17.3.15 ועד ליום 17.5.15, וכן מיום 17.7.15 ועד היום (לא נוכחה תקופת המעצר מיום 18.5.15 למשך כחודשיים, הואיל ובתקופה זו ריצה הנאשם מאסר בתיק אחר).

ב. ל-15 חודשי מאסר על-תנאי, שלא יעבור בתוך שלוש שנים מיום שחרורו מהכלא, עבירה לפי סעיף 402 לחוק העונשין.

ג. לששה חודשי מאסר על-תנאי, שלא יעבור בתוך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר עבירה לפי סעיף 144 לחוק העונשין.

ד. לפיצוי נפגע העבירה באישום השני, בסכום של 20,000 ₪. הפיצוי ישולם לא יאוחר מיום 1.11.16.

הפרקליטות תדווח לנפגעי העבירה בשני האישומים על פסיקת הפיצויים, ותמסור את פרטיהם

למזכירות בית-המשפט.

זכות ערעור לבית המשפט העליון בתוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, כ"ח אייר תשע"ו, 5 ביוני 2016, במעמד ב"כ המאשימה, הסנגורים, הנאשמים ומתורגמן
בית-משפט לשפה הערבית.

יורם נועם, סגן נשיא